

Zbiór Orzeczeń

Sprawa C-498/16

**Maximilian Schrems
przeciwko
Facebook Ireland Limited**

(wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Oberster Gerichtshof)

Odesłanie prejudycjalne – Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości – Rozporządzenie (WE) nr 44/2001 – Artykuły 15 i 16 – Jurysdykcja w sprawach dotyczących umów z udziałem konsumentów – Pojęcie „konsumenta” – Dokonywana między konsumentami cesja roszczeń wobec tego samego podmiotu prowadzącego działalność zawodową lub gospodarczą

Streszczenie – wyrok Trybunału (trzecia izba) z dnia 25 stycznia 2018 r.

1. *Współpraca sądowa w sprawach cywilnych – Jurysdykcja i wykonywanie orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych – Rozporządzenie nr 44/2001 – Jurysdykcja w sprawach umów zawieranych przez konsumentów – Pojęcie „konsumenta” – Wykładnia zawężająca – Kryteria*

(rozporządzenie Rady nr 44/2001, art. 15–17)

2. *Współpraca sądowa w sprawach cywilnych – Jurysdykcja i wykonywanie orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych – Rozporządzenie nr 44/2001 – Jurysdykcja w sprawach umów zawieranych przez konsumentów – Pojęcie „konsumenta” – Użytkownik prywatnego konta na Facebooku publikujący książki, wygłaszający wykłady, prowadzący strony internetowe, organizujący zbiórki datków i stający się cesjonariuszem roszczeń licznych konsumentów dla celów dochodzenia ich w postępowaniu sądowym – Włączenie*

(rozporządzenie Rady nr 44/2001, art. 15)

3. *Współpraca sądowa w sprawach cywilnych – Jurysdykcja i wykonywanie orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych – Rozporządzenie nr 44/2001 – Jurysdykcja w sprawach umów zawieranych przez konsumentów – Pojęcie „konsumenta” – Powód sam niebędący stroną danej umowy konsumenckiej i działający jako cesjonariusz roszczeń innych konsumentów – Wyłączenie*

(rozporządzenie Rady nr 44/2001, art. 15–17)

4. *Współpraca sądowa w sprawach cywilnych – Jurysdykcja i wykonywanie orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych – Rozporządzenie nr 44/2001 – Jurysdykcja w sprawach umów zawieranych przez konsumentów – Artykuł 16 ust. 1 rozporządzenia – Zakres stosowania – Powództwo wytoczone przez konsumenta pragnącego dochodzić przed sądem*

właściwym dla jego miejsca zamieszkania poza przysługującymi mu prawami, prawa scedowane na niego przez innych konsumentów zamieszkujących w tym samym państwie członkowskim, innym państwie członkowskim lub państwie trzecim – Wyłączenie

(rozporządzenie Rady nr 44/2001, art. 16 ust. 1)

1. Zobacz tekst orzeczenia.

(zob. pkt 28–32, 39, 40)

2. Artykuł 15 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych należy interpretować w ten sposób, że użytkownik prywatnego konta na Facebooku nie traci przymiotu „konsumenta” w rozumieniu rzeczzonego przepisu, jeżeli publikuje książki, wygłasza wykłady, prowadzi strony internetowe, organizuje zbiórki datków i staje się cesjonariuszem roszczeń licznych konsumentów dla celów dochodzenia ich w postępowaniu sądowym.

(zob. pkt 41; pkt 1 sentencji)

3. Następnie Trybunał orzekł już, że szczególny system ustanowiony w art. 15 i nast. rozporządzenia nr 44/2001, zainspirowany ideą ochrony konsumentów, uznawanych za stronę ekonomicznie słabszą i prawnie mniej doświadczoną niż jej kontrahent, działa w ten sposób, że konsument korzysta z ochrony tylko wtedy, gdy osobiście jest powodem lub pozwanym w ramach postępowania. Z tego względu powód, który sam nie jest stroną umowy konsumenckiej mającej stanowić przedmiot postępowania, nie może korzystać z podstawy jurysdykcji zastrzeżonej dla konsumentów (zob. podobnie wyrok z dnia 19 stycznia 1993 r., Shearson Lehman Hutton, C-89/91, EU:C:1993:15, pkt 18, 23, 24). Powyższe rozważania należy mieć również na względzie w odniesieniu do konsumenta będącego cesjonariuszem roszczeń innych konsumentów. Zasady jurysdykcji ustanowione w dziedzinie umów z udziałem konsumentów w art. 16 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia stosują się bowiem – zgodnie z brzmieniem tego artykułu – wyłącznie do powództwa wytoczonego przez konsumenta przeciwko drugiej stronie umowy, co wymaga bezwzględnie zawarcia przez konsumenta umowy z pozwanym przedsiębiorcą (wyrok z dnia 28 stycznia 2015 r., Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, pkt 32).

(zob. pkt 44, 45)

4. Artykuł 16 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że nie znajduje on zastosowania do powództwa wytoczonego przez konsumenta pragnącego dochodzić przed sądem właściwym dla jego miejsca zamieszkania nie tylko przysługujących mu praw, lecz również praw scedowanych na niego przez innych konsumentów zamieszkujących w tym samym państwie członkowskim, innym państwie członkowskim lub państwie trzecim.

Jak Trybunał uściślił już w innym kontekście, cesja wierzytelności nie może sama w sobie mieć wpływu na ustalenie sądu właściwego (wyroki: z dnia 18 lipca 2013 r., ÖFAB, C-269/12, EU:C:2013:490, pkt 58; z dnia 21 maja 2015 r., CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, pkt 35). Z powyższego wynika, że właściwość sądów innych aniżeli wyraźnie przewidziane przez rozporządzenie nr 44/2001 nie może zostać ustanowiona poprzez zgrupowanie kilku roszczeń u jednego powoda.

(zob. pkt 48, 49; pkt 2 sentencji)